

TAFSİR

AKADEMİK DERGİ

ذٰلِكَ نُوْحِيْهِ
اِلَيْكُمْ

SAYI/ISSUE :3
CİLT/VOLUME:2
KASIM/NOVEMBER 2023

Tafsir Dergisi

Tafsir Journal

Cilt / Volume: 3

Sayı / Issue: 2

Kasım / November 2023

Tafsir Dergisi

e-ISSN: 2792-078X

Cilt: 3 Sayı: 2 (Kasım 2023)

KAPSAM: Kur'an, Tefsir.

PERİYOT: Yılda 2 Sayı (Kasım ve Mayıs)

YAYIN DİLİ: Türkçe, İngilizce, Arapça

Tafsir Journal

e-ISSN:2792-078X

Volume: 3 Issue: 2 (November 2023)

SCOPE: Qur'an, Commentary (Tafsir).

PERIOD: Biannually (November and May)

L. PUBLICATION: Turkish, English, Arabic

Tafsir Dergisi, ulusal, bilimsel hakemli elektronik bir dergidir.

Tafsir Journal is an national peer-reviewed academic e-journal published twice a year.

Makaleler, İngilizce başlık, öz (250-500 kelime), anahtar kelimeler (en az 5 kavram) ve ISNAD Atıf Sistemi'ne uygun olarak hazırlanan kaynakça içerir./Articles contain an English title, an abstract (250-500 words), keywords (at least 5 concepts) and a bibliography (with The ISNAD Citation Style).

Bu eser, Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır

YÖNETİM YERİ ve ADRESİ / EXECUTIVE OFFICE

Erciyes Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, 38030, Kayseri, TÜRKİYE
Erciyes University, Faculty of Theology, 38030, Kayseri, TÜRKİYE
erdoganp@erciyes.edu.tr
Tel: 0-506 375 00 75

SAHİBİ ve YAYINCI/ OWNER and PUBLISHER

Prof. Dr. Erdoğan Pazarbaşı, erdoganp@erciyes.edu.tr
Erciyes University, Faculty of Theology, Kayseri, TÜRKİYE

SORUMLU MÜDÜR / RESPONSIBLE MANAGER

Prof. Dr. Hayati Aydın, aydinhayati@yyu.edu.tr
Van Yüzüncü Yıl University, Faculty of Theology, Van, TÜRKİYE

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ / EDITOR IN CHIEF

Dr. Öğr. Üyesi Zeki Keskin, zekikeskin1974@hotmail.com

Gaziantep Islam Science And Technology University Faculty of Islamic Sciences,
Gaziantep, TÜRKİYE

EDİTÖR / EDITOR

Dr. Öğr. Üyesi Zeki Keskin, zekikeskin1974@hotmail.com
Gaziantep Islam Science And Technology University Faculty of Islamic Sciences,
Gaziantep, TÜRKİYE

EDİTÖR YARDIMCILARI / EDITOR ASSISTANS

Doç. Dr Mehmet Demirci, hmehmetdemirci@hotmail.com
Erciyes University, Faculty of Theology, Kayseri, TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Fatih Özaktan, fatihozaktan@hotmail.com
Afyon Kocatepe University, Faculty of Theology, Afyonkarahisar, TÜRKİYE

ALAN EDİTÖRLERİ/ FIELD EDITORS

Doç. Dr. Harun ABACI, harunabaci@pau.edu.tr
Pamukkale University, Faculty of Theology Denizli, TÜRKİYE
Doç. Dr. Faruk Özdemir, fozdemir@sinop.edu.tr
Sinop University, Faculty of Theology, Sinop, TÜRKİYE

YAYIN KURULU / EDITORIAL BOARD

Prof. Dr. Celil Kiraz, ckiraz@uludag.edu.tr
Bursa Uludağ University, Faculty of Theology, Bursa, TÜRKİYE
Prof. Dr. Mehmet Çiçek, mehmet.cicek@kocaeli.edu.tr
Kocaeli University, Faculty of Theology, Kocaeli, TÜRKİYE
Prof. Dr. Abdullah Kahraman, a.kahraman69@hotmail.com
Marmara University, Faculty of Theology, İstanbul, TÜRKİYE
Prof. Dr. Kerim Buladı, kerim.buladi@istanbul.edu.tr
İstanbul University, Faculty of Theology, İstanbul, TÜRKİYE
Prof. Dr. İsmail Karagöz, ismailkaragöz1954@gmail.com
Düzce University, Faculty of Theology, Düzce, TÜRKİYE
Prof. Dr. M. Akif Koç, koc@divinity.ankara.edu.tr
Ankara University, Faculty of Theology, Ankara, TÜRKİYE
Prof. Dr. Burhan Baltacı, baltaci@kastamonu.edu.tr
Kastamonu University, Faculty of Theology, Kastamonu, TÜRKİYE
Prof. Dr. Abdurrahman Candan, abdurrahman.candan@hbv.edu.tr
Ankara Hacı Bayram Veli University, Faculty of Theology, Ankara, TÜRKİYE
Prof. Dr. Muammer Erbaş, muammer.erbas@deu.edu.tr
Dokuz Eylül University, Faculty of Theology, İzmir, TÜRKİYE
Doç. Dr. Şaban Karasakal, sabankarasakalibu.edu.tr
Bolu Abant, İzzet Baysal University, Faculty of Theology, Bolu, TÜRKİYE
Doç. Dr. Aydın Temizer, aydin73@gmail.com
Marmara University, Faculty of Theology, İstanbul, TÜRKİYE
Doç. Dr. Muhammed Coşkun, muhammed.coskun@marmara.edu.tr
Marmara University, Faculty of Theology, İstanbul, TÜRKİYE
Doç. Dr. Muhammed Abay, abay@marmara.edu.tr
Marmara University, Faculty of Theology, İstanbul, TÜRKİYE
Doç. Dr. Avnullah Ateş, enes.ates@bileceik.edu.tr

Bilecik Şeyh Edebali University, Faculty of Islamic Sciences, Bilecik, TÜRKİYE

Doç. Dr. Ali Bulut, alibulut@sdu.edu.tr

Süleyman Demirel University, Faculty of Theology, Isparta, TÜRKİYE

Doç. Dr. Bilal Deliser, bilaldeliser@cumhuriyet.edu.tr

Sivas Cumhuriyet University, Faculty of Theology, Sivas, TÜRKİYE

Doç. Dr. Mehmet Altuntaş, mehmet.altuntas@yobu.edu.tr

Yozgat Bozok University, Faculty of Theology, Yozgat, TÜRKİYE

Doç. Dr. Hatice Şahin, hatice.sahin@omu.edu.tr

On Dokuz Mayıs University, Faculty of Theology, Samsun, TÜRKİYE

Doç. Dr. Recep Demir, recep.demir@omu.edu.tr

On Dokuz Mayıs University, Faculty of Theology, Samsun, TÜRKİYE

Doç. Dr. Faruk Özdemir, fozdemir@sinop.edu.tr

Sinop University, Faculty of Theology, Sinop, TÜRKİYE

DANIŞMA KURULU / ADVISORY BOARD

Prof. Dr. Fethi Ahmet Polat, rektor@alparslan.edu.tr

Muş Alparslan University, Faculty of Islamic Sciences, Muş, TÜRKİYE

Prof. Dr. M. Halil Çiçek, mhciçek@ybu.edu.tr

Ankara Yıldırım Beyazıt University, Faculty of Islamic Sciences, Ankara, TÜRKİYE

Prof. Dr. Zekeriya Pak, zekeriyapak@ksu.edu.tr

Kahramanmaraş University, Faculty of Theology, Kahramanmaraş, TÜRKİYE

Prof. Dr. Hidayet Aydar, hidayet@istanbul.edu.tr

İstanbul University, Faculty of Theology, İstanbul, TÜRKİYE

Prof. Dr. Ömer Çelik, omer.celik@marmara.edu.tr

Marmara University, Faculty of Theology, İstanbul, TÜRKİYE

Prof. Dr. Abdülaziz Hatib, ahatif@marmara.edu.tr

Marmara University, Faculty of Theology, İstanbul, TÜRKİYE

Prof. Dr. Necmettin Gökür, ngokur@istanbul.edu.tr

İstanbul University, Faculty of Theology, İstanbul, TÜRKİYE

Prof. Dr. Mevlüt Erten, mevluterten@kku.edu.tr

Kırıkkale University, Faculty of Islamic Sciences, Kırıkkale, TÜRKİYE

Prof. Dr. Talip Özdeş, talip.ozdes@bozok.edu.tr

Yozgat University, Faculty of Theology, Yozgat, TÜRKİYE

Prof. Dr. Abdülbaki Güneş, abdulbakigunes@yyu.edu.tr

Van Yüzüncü Yıl University, Faculty of Theology, Van/TÜRKİYE

Prof. Dr. Hasan Keskin, keskin@cumhuriyet.edu.tr

Sivas Cumhuriyet University, Faculty of Theology, Sivas, TÜRKİYE

Prof. Dr. Mehmet Ünal, munal@ybu.edu.tr

Ankara Yıldırım Beyazıt University, Faculty of Islamic Sciences, Ankara, TÜRKİYE

Prof. Dr. Hüseyin Yaşar, huseyin.yasar@usak.edu.tr

Uşak University, Faculty of Islamic Sciences, Uşak, TÜRKİYE

Prof. Dr. Ali Akpınar, aliakpinar@selcuk.edu.tr

Necmettin Erbakan University, Faculty of Theology, Konya, TÜRKİYE

Prof. Dr. Zülfikar Durmuş, zulfikardurmus@nevsehir.edu.tr

Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Faculty of Theology, Nevşehir, TÜRKİYE

Prof. Dr. Mesut Okumuş, mesuto@ankara.edu.tr

Ankara University, Faculty of Theology, Ankara, TÜRKİYE

Prof. Dr. Remzi Kaya, remzikaya5@yahoo.com

Bursa Uludağ University Faculty of Theology, Bursa, TÜRKİYE

Prof. Dr. Ömer Kara, omer.kara@atauni.edu.tr
Atatürk University, Faculty of Theology, Erzurum, TÜRKİYE
Prof. Dr. Ahmet K. Cihan, akcihan@erciyes.edu.tr
Erciyes University, Faculty of Theology, Kayseri, TÜRKİYE
Prof. Dr. H. Kamil Yılmaz, hasan.yilmaz@izu.edu.tr
Sabahattin Zaim University, Faculty of Islamic Sciences, İstanbul, TÜRKİYE
Prof. Dr. Şamil Dağcı, dagci@ankara.edu.tr
Ankara University, Faculty of Theology, Ankara, TÜRKİYE
Prof. Dr. Ebu Bekir Kuzudişli, bekir.kuzudisli@istanbul.edu.tr
İstanbul University, Faculty of Theology, İstanbul, TÜRKİYE
Prof. Dr. A. Saim Kılavuz, askilavuz@uludag.edu.tr
Bursa Uludag University, Faculty of Theology, Bursa, TÜRKİYE,
Prof. Dr. Kenan Has, haskenan1963@gmail.com
Erciyes University, Faculty of Theology, Kayseri, TÜRKİYE
Prof. Dr. Celalettin Çelik, celikc@erciyes.edu.tr
Erciyes University, Faculty of Theology, Kayseri, TÜRKİYE
Prof. Dr. Şuayb Özdemir, sozdemir@amasya.edu.tr
Amasya University, Faculty of Theology, Amasya, TÜRKİYE
Prof. Dr. Hüseyin Peker, huseyin.peker@giresun.edu.tr
Giresun University, Faculty of Islamic Sciences, Giresun, TÜRKİYE
Prof. Dr. Mustafa Ağırman, magirman@atauni.edu.tr
Atatürk University, Faculty of Theology, Erzurum, TÜRKİYE
Prof. Dr. İ. Hilmi Karşlı, hilmikarsli@mynet.com
Prof. Dr. Abdurrahman Ateş, abdurrahman.ates@inonu.edu.tr
İnönü University, Faculty of Theology, Malatya, TÜRKİYE
Doç. Dr. Ali Öge, alican_042@hotmail.com
Necmettin Erbakan University, Faculty of Theology, Konya, TÜRKİYE

HAKEM KURULU / REFEREE BOARD

Tafsir Dergisi, en az iki hakemin görev aldığı çift taraflı kör hakemlik sistemi kullanmaktadır. Hakem isimleri gizli tutulmakta ve yayımlanmamaktadır. / Tafsir Journal uses double-blind review fulfilled by at least two reviewers. Referee names are kept strictly confidential.

İNGİLİZCE DİL EDİTÖRÜ / ENGLISH LANGUAGE EDITOR

Ömer Faruk Şen, omerr.f.sen@gmail.com

ARAPÇA DİL EDİTÖRÜ / ARABİC LANGUAGE EDITOR

Öğr. Gör. Ahmet Ensar Kahraman

Afyon Kocatepe Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi
Afyon Kocatepe University Faculty of Islamic Sciences Afyonkarahisar/TÜRKİYE
ahmetensar06417@gmail.com <https://orcid.org/0000-0001-6133-2509>

FRANSIZCA DİL EDİTÖRÜ / FRENCH LANGUAGE EDITOR

Betül Demirel, betuldemirel@outlook.com

Tafsir Dergisi

Tafsir Journal

e-ISSN: 2792-078X

Cilt / Volume: 3

Sayı / Issue: 2

Kasım / November 2023

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Editörden / From The Editor

Zeki Keskin

I

Araştırma Makaleleri / Research Articles

Sema Ünal

**Kur'ân'da Bulunan Mücmel Lafızların Tebyin Edilmesinde Naklin Önemi
Üzerine Bir Araştırma** 1-17

A Research on Importance of (religious) Tradition (naql) in Clarification of
General Wordings (mujmal) in the Quran

Ömer ÖZBEK-Gamze Çevik

Hıfzı Korumanın Önemi -Bazı Uygulama ve Tavsiyeler- 18-41

The Importance Of Preserving Memory - Some Practices And Recommendations-

---

Hasan Hüseyin Karataş

Bir Kur'ân Kavramı Olarak "İrâde" 41-61

"Will" (*İrâda*) as a Qur'an Concept

Ertuğrul Aydın

Kur'an-ı Kerîm'de Kıssaların Tekrar Edilme Sebepleri 62-77

Reasons for Repeating the Parables in the Holy Qur'an

İngilizce Makaleler

Murat Kayacan

**Beyzâvî'nin Tefsirinde "Bunu, şu şekilde okuyanların kıraati de destekler."
İfadesi Bağlamında Tilavet Fenomeni** 78-87

The Phenomenon of Recitation in Bayḍāwī's Tafsir in the Context of the
Expression "And it is supported by the recitation of those who recited."

Arapça Makaleler

İhsan Delal

İslâmî Anayasa ve Modern Devletin Sorunları

88-110

الدستور الإسلامي وتحديات الدولة الحديثة

Editörden / Editorial
Değerli okurlar!

Tafsir dergisinin beşinci sayısını yayınlamaktan büyük bir mutluluk duymaktayız. Bu sayıya gönderilen makaleler, ön kontrol aşamasından geçirilmiş olup altı özgün çalışmayla yayın hayatına devam etmekteyiz. Dergimizi uluslararası indekslerde ve TrDizin’de taranması için çalışmalarımızı sürdürmekteyiz.

Beşinci sayımızda dergiye ulaşan çalışmalardan ön kontrol ve hakem sürecini başarıyla geçen dördü Türkçe, biri İngilizce, biri de Arapça olmak üzere altı araştırma makalesi yayınlanmıştır.

Türkçe makaleler: Dr. Sema Ünal’ın “Kur’ân’da Bulunan Mücmel Lafızların Tebyin Edilmesinde Naklin Önemi Üzerine Bir Araştırma”, Doç. Dr. Ömer ÖZBEK ve Gamze Çevik’in “Hıfzı Korumanın Önemi - Bazı Uygulama ve Tavsiyeler-”, Dr. Hasan Hüseyin Karataş’ın “Bir Kur’ân Kavramı Olarak ‘İrâde’”, Ertuğrul Aydın’ın “Kur’an-ı Kerim’de Kıssaların Tekrar Edilme Sebepleri”.

İngilizce makale: Prof. Dr. Murat Kayacan’ın Beyzâvî’nin Tefsirinde “Bunu, şu şekilde okuyanların kıraati de destekler.” İfadesi Bağlamında Tilavet Fenomeni

Arapça makale: İhsan Delal’in “İslâmî Anayasa ve Modern Devletin Sorunları”.

Bu sayının yayınlanmasında katkısı olan yazarlarımıza, hakem ve danışma kurullarımıza teşekkür ediyoruz. Yine bu sayının çıkmasında ve derginin kuruluşundan itibaren bu güne kadar emek veren derginin sahibi Prof. Dr. Erdoğan Pazarbaşı, derginin sorumlu müdürü Prof. Dr. Hayati Aydın, editör Dr. Öğretim Üyesi Zeki Keskin, editör yardımcıları Doç. Dr Mehmet Demirci, Dr. Öğretim Üyesi Fatih Özaktan, alan editörleri Doç. Dr. Faruk Özdemir, Doç. Dr. Harun Abacı, İngilizce dil editörü Ömer F. Şen, Arapça dil editöre Öğr. Gör. Ahmet Ensar Kahraman, Fransızca dil editörü Betül Demirel’den oluşan çalışma arkadaşlarımıza teşekkür ediyoruz. Bir sonraki sayımız, inşallah Haziran 2024 tarihinde yayınlanacaktır. Makale kabulüne Ocak 2024’den itibaren başlayacağız.

Editör
Dr. Öğretim Üyesi Zeki Keskin
Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi
zekikeskin1974@hotmail.com